Kampstraat
(Staden, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2018B240
23/05/2018

RAPPORTERING PROSPECTIE
DEEL 1: NOTA PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Bot Bart, Fedra Slabbick

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Deel 1: Archeologienota Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

a) Projectcode	2018B240	
b) De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Bart Bot OE/ERK/Archeoloog/2016/00114	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Staden
	Deelgemeente	/
	Postcode	8760
	Adres	Kampstraat
	Toponiem	Kampstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	Xmin = 52216 Ymin = 183011 Xmax = 52357 Ymax = 183109
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Staden, Afdeling 3, Sectie A, nr's: 22x, 22f², 22d²	
e) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	/	
f) De begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek	23/05/2018	

Figuur 1. Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het onderzoek en de locatie van het onderzoek.

1.2 Synthese verslag van resultaten

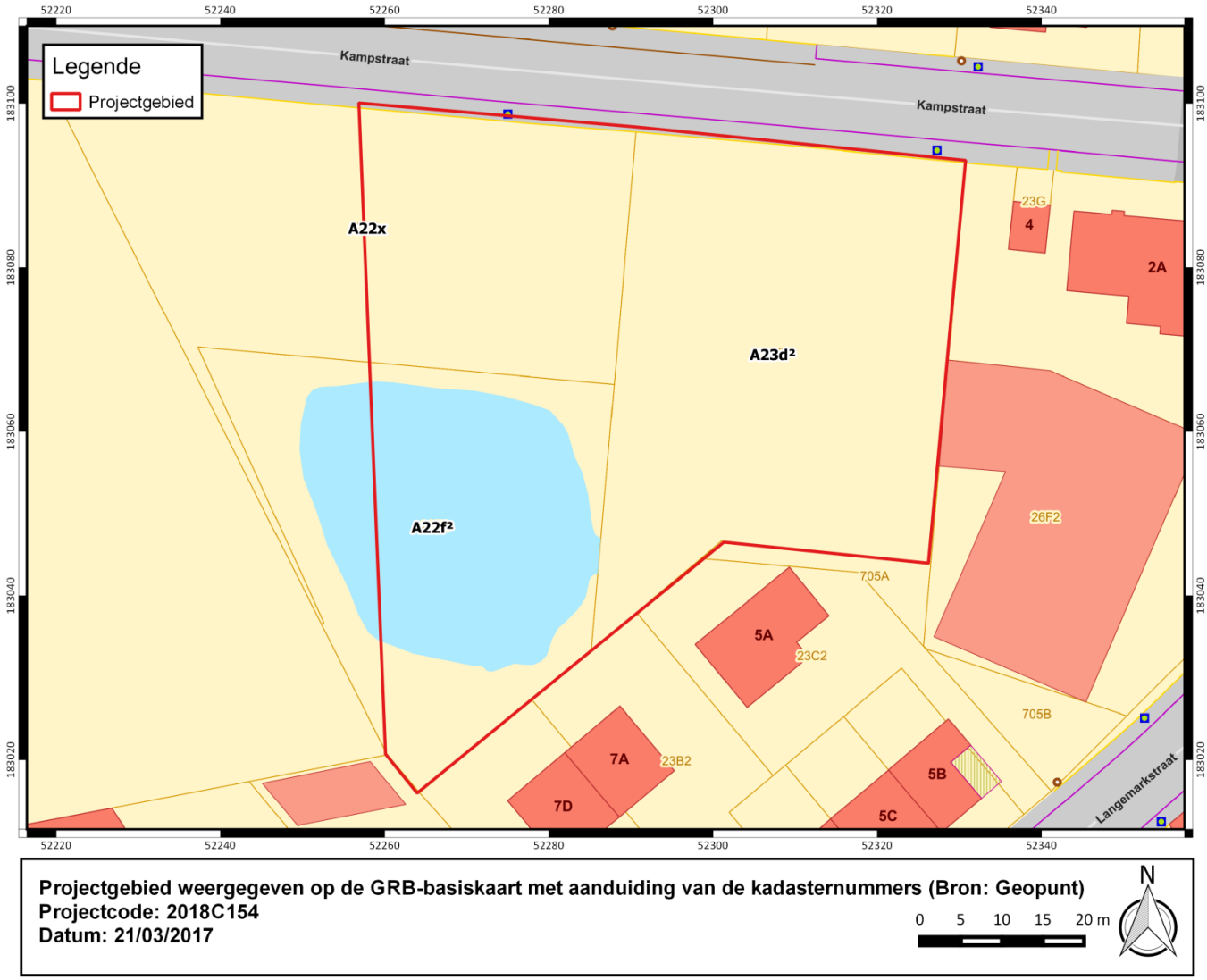
De archeologische prospectie kadert binnen de geplande realisatie van een verkaveling gesitueerd te Staden, provincie West-Vlaanderen. Het projectgebied wordt in deze studie Staden Kampstraat genoemd (cfr. 1.2). Met deze prospectie met ingreep in de bodem wordt een volgende stap gezet in het kader van de Code van Goede Praktijk. In dit kader en volgens het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013 werd een bekrachtigde archeologienota[1] verkregen die bepaalde dat een archeologische prospectie diende te worden uitgevoerd ter hoogte van de Kampstraat te Staden.

In totaal werden 4 sleuven aangelegd met een breedte van 2,3m.² De sleuven hadden samen een oppervlakte van 549m^2. Daarnaast werden ook 3 kijkvensters aangelegd, samen een oppervlakte van 82m^2. De sleuven (17%) en de kijkvensters (2,6%) behelsden in totaal 19,6% van het totaal te onderzoeken plangebied. Dit is ruimschoots boven de vooropgestelde 12,5% en bleek bijgevolg ook voldoende om gefundeerde uitspraken te doen over het archeologisch potentieel van het plangebied.
Algemeen werd de volgende profielopbouw waargenomen: A-B-C. De A-horizont had een donkerbruine kleur, humeus en was gemiddeld 30cm dik. Onder de A-horizont werd een vrij goed ontwikkelde lichtbruine B-horizont waargenomen met een dikte variërend tussen 20cm en 35cm. De B-horizont

[1] https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/6276

bevatte weinig sporen van bioturbatie. Onder deze B-horizont werd de onaangeroerde grond of C-horizont aangetroffen. De C-horizont was een lichtgrijs tot lichtbruine zandleem met weinig ijzerconcretie.

In totaal werden 9 archeologische sporen aangeduid. De sporen waren antropogeen: afvalkuilen, houten paaltjes. Voor wat betreft de oudere periodes, werd geen menselijke aanwezigheid aangetroffen binnen het plangebied. Alle archeologische sporen kunnen toegewezen worden aan de Duitse aanwezigheid tijdens W.O.I. Al voor 1916 installeerden de Duitsers een barakkenkamp binnen het plangebied. Van dit barakkenkamp werden enkele houten paaltjes aangetroffen. Tussen de gelokaliseerde barakken (de locaties werd bepaald door luchtfotografie in de bureaustudie) werden 6 afvalkuilen aangetroffen. Deze afvalkuilen duiden op de aanwezigheid van de Duitse soldaten binnen het plangebied.

Figuur 2. GRB-kaart met aanduiding van het projectgebied. (bron: geopunt)

1.3 Gemotiveerd advies

Op basis van het proefsleuvenonderzoek kunnen uitspraken gedaan worden over de te nemen maatregelen. Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd de Duitse aanwezigheid tijdens WOI archeologisch geattesteerd in de vorm van 6 afvalkuilen. Van de verwachte barakken werden geen resten aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek. Nochtans was de site vermoedelijk vrij goed uitgebouwd. Vanaf 1916 is er een Duits barakkenkamp aanwezig dat vermoedelijk in relatie stond met het logistieke knooppunt Vijfwegen. Het barakkenkamp lag immers ten oosten van een grote Duitse opslagplaats en spoorwegenknooppunt dat instond voor de bevoorrading van een gedeelte van de frontlijn. Op dit moment ligt het plangebied circa 9km van het front. In de zomer van 1917 komt het plangebied dichter bij de frontlijn (2km) te liggen na een geallieerd offensief. Het gevolg was dat het plangebied binnen het bereik lag van de geallieerde artillerie. Luchtfoto's van eind 1917 tonen dan ook het plangebied bezaaid met bomkraters en inslagen.

Gezien de functie van het barakkenkamp als bevoorradingskamp is het niet verwonderlijk dat er na de geallieerde beschietingen in 1917 vermoedelijk weinig van het kamp overbleef. Dergelijke bevoorradingskampen waren immers meestal uit tijdelijke materialen gebouwd. Alleen enkele kleine houten paaltjes aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek te Staden Kampstraat kunnen vermoedelijk gelinkt worden aan de barakken.

Zoals in het verslag van resultaten al werd vermeld werden een paar Duitse afvalkuilen gevonden. De kuilen waren echter zeer ondiep bewaard. Voorbeelden van beter bewaarde afvalkuilen zijn gekend uit andere archeologische prospecties en opgravingen (zie verslag van resultaten). Het aangetroffen afvalmateriaal bevond zich aan het oppervlak van de kuilen. Van dit materiaal werd reeds een representatief deel ingezameld. Opvallend was de slechte bewaringstoestand van het metaal.

Het al dan niet adviseren van een vervolgonderzoek werd getoetst aan volgende criteria:

Gaafheid van de site

- *De aanwezigheid van een minimum aan sporen die duidelijk te linken zijn aan de Duitse barakken. Op die manier kan de indeling en werking van het kamp verder achterhaald worden*. Dit is duidelijk niet het geval voor de site Staden Kampstraat. Er werden praktisch geen sporen gevonden die te linken zijn met de Duitse barakken.

- *Goed bewaarde afvalkuilen.* De afvalkuilen van de site Staden Kampstraat waren matig tot slecht bewaard. Het vondstenmateriaal kwam bovendien maar oppervlakkig voor. Andere voorbeelden van goed bewaarde afvalkuilen zijn gekend uit andere opgravingen en prospecties.

- *WO I vondstenmateriaal.* Uit de afvalkuilen werd vondstenmateriaal verzameld. Vooral glazen recipiënten kwamen veelvuldig voor. De metal objecten waren minder goed bewaard. Aan de hand van de metalen objecten kan heel wat informatie verzameld worden over de soldaten in barakkenkamp. Men kan hierbij denken aan knopen, gespen, munitie en persoonlijk materiaal. Koperen insignes geven bvb. een aanwijzing voor een regiment en verder historisch onderzoek, metalen naamplaatjes zijn een directe link met een individu. Gezien de slechte bewaringstoestand van het aangetroffen metaal is de kans klein dat dergelijke objecten nog in goede staat bewaard zijn op de site Staden Kampstraat.

Omvang van de site

In totaal konden 8 barakken aangesneden worden tijdens het proefsleuvenonderzoek. De grote vijver op het zuidwestelijke deel verstoorde het potentieel van 4 barakken. De site werd herleid naar 3113m^2. Een klein deel van deze oppervlakte zou eventueel in aanmerking kunnen komen voor een vervolgonderzoek. Het gaat om de zone tussen sleuven 2 en 3, 3 en 4.

Beschikbaarheid van andere bronnen

Voor wat betreft de Duitse afvalkuilen en het vondstenmateriaal werden al heel wat archeologische onderzoeken uitgevoerd en uitgewerkt (zie verslag van resultaten, sites op het Fluxys-tracé). Ook barakkenkampen werden reeds regelmatig opgegraven (zie verslag van resultaten). Het kennispotentieel van de site Staden Kampstraat kan als vrij laag omschreven worden.

Aan de hand van deze criteria (matige tot slechte bewaringstoestand, klein in omvang, reeds gekende beter bewaarde voorbeelden, laag kennispotentieel) kan gesteld worden dat een vervolgonderzoek te Staden Kampstraat weinig nieuwe info zal opleveren over de indeling, functie, werking, … van het Duits barakkenkamp. Het kostenplaatje van een opgraving zou te hoog oplopen en zou niet opwegen tegen de potentiële kenniswinst. Om die redenen wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd op de site Staden Kampstraat.